

УДК 811.111:398.21

КОМПОЗИЦІЙНО-СЮЖЕТНА ОРГАНІЗАЦІЯ КАЗКИ НОРМАНА ЛІНДСЕЯ «THE MAGIC PUDDING»

Ставенко О.В., аспірант
кафедри англійської мови та методики її викладання
Херсонський державний університет

Статтю присвячено висвітленню особливостей композиційно-сюжетної організації казки Нормана Ліндсея «The Magic Pudding». Композиція твору складається з чотирьох частин, які містять сюжетні блоки. Сюжетні блоки об'єднує між собою наскрізний мотив джерела нескінченної їжі, система персонажів, наділених національними австралійськими характеристиками, та композиційні прийоми паралелізму, градації й антитези, що забезпечує єдність форми й змісту художнього тексту казки.

Ключові слова: літературна казка, композиція, композиційно-сюжетна організація, мотив, Норман Ліндсей, «The Magic Pudding».

Статья освещает особенности композиционно-сюжетной организации сказки Нормана Линдсея «The Magic Pudding». Композиция произведения состоит из четырех частей, вмещающих в себе сюжетные блоки. Они объединены сквозным мотивом источника нескончаемой пищи, системой персонажей, наделенных национальными австралийскими характеристиками, и композиционными приемами параллелизма, градации и антитезы, что обеспечивают единство формы и содержания сказки.

Ключевые слова: литературная сказка, композиция, композиционно-сюжетная организация, мотив, Норман Линдсей, «The Magic Pudding».

Stavenko O.V. COMPOSITION AND PLOT ORGANIZATION OF THE FAIRYTALE THE MAGIC PUDDING BY NORMAN LINDSAY

The article focuses on revealing the peculiarities of the composition and plot organization of Norman Lindsay's fairytale "The Magic Pudding". Its composition consists of four parts that contain story blocks. The plot blocks are united by the motive of the source of endless food, the system of the characters with national Australian characteristics and such compositional techniques as parallelism, gradation and antithesis that ensure the unity of the form and content of the fairy tale.

Key words: literary fairy tale, composition, composition and plot organization, motive, Norman Lindsay, "The Magic Pudding".

Постановка проблеми. Одним із основних жанрів усної народної творчості є казка. Протягом довгого часу казка вважалася виключно фольклорним твором. Проте, у процесі розвитку жанру, вона еволюціонує й стає авторською, літературною казкою.

Сучасні наукові пошуки спрямовані на виявлення та аналіз мовних явищ у художніх текстах, що пов'язані з культурою та специфічним національним світосприйняттям. У центрі уваги дослідження етнокультурної специфіки художніх текстів – проблема репрезентації знання, способів і форм його отримання, організації й експлікації у художньому мовленні. З'ясування ж особливостей композиційно-сюжетної організації художнього тексту, зокрема австралійських літературних казок, через їх інтерпретацію сприяє вирішенню проблеми взаємодії між мовою й мисленням у когнітивній поетиці, допомагає всебічно розкрити зміст твору, що й зумовлює актуальність теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Унаслідок різних поглядів на жанрову специ-

фіку казки, її композиційно-сюжетну організацію та підходів до її вивчення, виник ряд теорій, які стали підґрунтям для наукових шкіл літературознавчого та лінгвістичного напрямів.

Як фольклорний жанр, казка давно знаходиться у центрі уваги науковців. Однією з перших генезу жанру казки досліджувала міфологічна школа. Її представники (Ф. Буслаєв, В. Грім, Я. Грім, М. Мюллер та ін.) тлумачать казку як «уламок стародавнього міфу», тобто як таку, що походить від ізоморфних смислових комплексів (міфів, магічних та ритуальних дійств тощо) [3; 8; 12, с. 383; 16].

Проте казка бере свій початок не лише від міфоритуальних інтелектуальних надбань. Із плином часу вона проходить етап десакралізації і набуває нового змісту, стає втіленням народного світосприйняття, ціннісних орієнтирів, національного самоусвідомлення [14, с. 241–244]. Якщо проблемою походження казок займалися здебільшого представники міфологічної школи, то подальший їх розвиток вивчали науковці, які належали

до міграційної школи [12, с. 220]. Напрямок, засновником якого вважається німецький філолог Т. Бенфей, пояснює подібність фольклору різних народів запозиченням творів із однієї лінгвокультури в іншу [2].

Подібно до міграційної, антропологічна школа досліджувала проблему подібності або навіть тотожності сюжетів світового казкового епосу [14, с. 241–244]. Прогресивний і аналогічний розвиток культури усіх народів від найпростіших форм (первісна культура) до цивілізації вважався універсальним історичним законом розвитку кожної етнокультури [12, с. 30]. Саме антропологічна школа у другій половині XIX ст. стає основним розробником теорії самозародження казкових сюжетів. Науковці подібність фольклорних і середньовічних сюжетів пояснюють єдністю людської психіки, спільними закономірностями еволюції культури, схожими первісними віруваннями та звичаями [12, с. 368]. Проте самозароджуватися можуть лише найпростіші мотиви, тоді як складні сюжети розповсюджуються шляхом запозичення (О. Веселовський, В.М. Жирмунський) [4; 10; 12, с. 368]. Теорія самозародження сюжетів казки та міграційна теорія взаємодоповнюють одна одну.

Спільні сюжети у казках різних лінгвокультур було всебічно вивчено представниками компаративістської та фінської шкіл. Так, було розроблено універсальну класифікацію спільних сюжетів і мотивів казок та з'ясовано їх першоджерела [12, с. 383; 13; 14, с. 241–244].

Об'єктом досліджень відомого компаративіста О. Веселовського постає «мотив як формотворний складник сюжету казки» [5]. В. Пропп запропонував структурно-семантичну формулу динамічних функцій (вчинків) типологізованих дійових осіб для фантастичної казки, етнографічний субстрат якої – ритуал посвячення [19].

Грунтовно вивчалось питання віддиференціювання народної казки від її літературного «двійника» – літературної казки [15], розвиток якої розпочався шляхом прямого перенесення фольклорного жанру в авторську художню систему.

Як жанр фольклору, казка має установку на вигадку, або фантастику, відбиває народні уявлення про життя, добро і зло [1, с. 31]. Літературна казка, що успадкувала стиль, композицію народної казки, її спрямованість на фантастику та вигадку, відрізняється від свого «двійника» лише наявністю автора [14, с. 301–304].

Літературна казка – це авторський, оригінальний, художній, прозовий або віршовий твір, заснований на фольклорних джерелах (Л. Брауде), що змальовує пригоди казкових героїв, орієнтований на дітей. Диво в літературній казці відіграє роль сюжетотворного фактора, служить вихідною основою характеристики персонажів [7, с. 282–284].

Таким чином, серед теоретичних питань вивчалися проблема генези й специфіки жанру казки (Ф. Буслаєв, Я. Грім, М. Мюллер) [3; 8; 16], етнокультурна специфіка казок різних народів, сюжетно-структурна організація (О. Веселовський, В. Пропп) [5; 19], поетика казки.

У галузі лінгвістики також досліджуються різні аспекти тексту казки, зокрема структурний, лінгвопрагматичний, лінгвостилістичний, лінгвокогнітивний.

Об'єктом пильної уваги науковців залишається композиція художнього тексту, що вивчалася шляхом виявлення сюжетів (О. Веселовський) [5] і мотивів (С. Гуллакян) [9], функцій діючих осіб казки (В. Пропп) [19], через виділення комунікативних блоків, що беруть участь у формуванні тексту (О. Воробйова) [6], за допомогою аналізу стилістичних прийомів, що виконують текстотвірну й інтеграційну роль. Оскільки композиційна організація тексту казки, особливо сучасної авторської казки, як цілісного зв'язного твору характеризується складністю й багатозаровністю, це обумовлює багатоаспектність її природи й різноманітність ракурсів її вивчення.

У рамках нашого дослідження композицію художнього тексту, зокрема казки, за О. Солодовою розуміємо як спосіб організації тексту, що забезпечує єдність його форми, змісту й сенсу. Вона містить в собі сюжетні блоки, структуровані однорідними текстовими ситуаціями, що відображають ключові події казки. Сюжетні блоки об'єднуються за допомогою певних композиційних прийомів [20, с. 31–35].

Постановка завдання. Мета статті полягає у висвітленні особливостей композиційно-сюжетної організації австралійської казки Нормана Ліндсея «The Magic Pudding».

Виклад основного матеріалу дослідження. Основні події казки відображаються в певних текстових ситуаціях, які є компонентами композиційно-сюжетної структури твору. Смісловим ядром цих фрагментів тексту є мотив, що постає тематичною домінантою текстової ситуації й реалізується певними лексичними одиницями або стиліс-

тичними прийомами [20, с. 31]. Засоби вираження мотиву грають важливу роль у ритмі змісту казки.

Існують мотиви, що кочують із сюжету однієї казки в іншу, проте у художніх текстах різних народів вони варіюються. Одним із таких мотивів, як зазначає В. Пропп, є їжа, що ніколи не закінчується, або «мотив молочних рік і киселевих берегів» [18, с. 251]. Здебільшого невичерпна кількість їжі характерна саме для піднебесної, або для країни мертвих, де не припиняється вічне святкування й бенкетування [18, с. 252]. Звідси – магічне горнятко каші (наприклад, у однойменній казці братів Грімм) або чарівна скатертина-самобранка російських (наприклад, «Скатертина-самобранка», «Королевич і його дядько», «Два Івана», «Казка про сімох богатирів»), французьких («Принцеса Тройол») і німецьких казок («Скатертина-самобранка, золотий віслюк і дрючок у мішку» братів Грімм [6]). Хоча такі явища, як нескінченна їжа, містять у собі небезпеку – призводять до людських лінощів і відмови від праці – привабливість цих мотивів робить їх безсмертними.

Мотив нескінченної їжі з'являється і в австралійській дитячій літературі. Якщо в європейських і азійських країнах такою стравою є звичайна каша, то у казці австралійського письменника Нормана Ліндсея «The Magic Pudding» нею постає пудинг. Вибір автора пояснюється тісним зв'язком Австралії з культурою Англії, що колонізувала країну й прищепила їй свої звичаї й традиції, зокрема багатотисячову любов до однієї з головних страв різдвяного столу англійців – пудингу.

Автор найвідомішого твору про пудинг, Норман Ліндсей, із раннього віку проявляв здібності ілюстратора й карикатуриста, і лише пізніше, у віці сорока років, написав і проілюстрував свою книгу «The Magic Pudding». Митець був щирим патріотом своєї країни. Норман Ліндсей відмовився навчатися в Європі, коли з'явилася така можливість, пояснюючи це згубним впливом корумпованих європейських напрямів мистецтва на будь-якого австралійського художника. У щомісячному журналі «Lone Hand», який публікувався з 1907 р. по 1921 р., вийшли багато ілюстрацій та карикатур, перші оповідання і критичні статті Нормана Ліндсея, у яких митець підтримував незалежну австралійську культуру [22].

У 1918 р. Норман Ліндсей, намагаючись відволіктися від жахів війни, створив книгу «The Magic Pudding». У ній автор змалював

типових доброзичливих і веселих австралійських персонажів, які поєднують у собі характеристики як тварин, так і людей. Одразу ж казка була перекладена японською, французькою, німецькою, іспанською мовами. Російський переклад книги Ю. Хазанова вийшов лише у 1995 р. під назвою «Волшебный пудинг, или Невероятные приключения Гумми, Кляпа, Размахая и Укусила» [22]. Українською казка опублікована не була.

Композиція твору містить чотири частини, так звані «шматки» (*slices*), відламуючи які, читачі мають змогу дійти до істини – пізнати справжній австралійський рай із достатком їжі, вічним дозвіллям і неробством. У першій частині міститься зав'язка казки: відбувається знайомство коали Баніпа Блугама (*Bunyip Bluegum*) з моряком Біллом Барнаклом (*Bill Barnacle*) та пінгвіном Семом Соноффом (*Sam Sawnoff*); ми дізнаємося про історію створення чарівного пудингу на ім'я Альберт (*Albert*) кухарем Каррі-енд-Райс (*Curry and Rice*); зароджується конфлікт – змальовується перша сутичка товаришів із крадіями пудингу Опосумом (*Possum*) і Вомбатом (*Wombat*), злочинство й підступність яких протягом усього твору протиставляються шляхетності й кмітливості головних героїв казки.

Використовуючи прийом градації, у другій частині автор описує вже більш нахабне викрадення й винахідливе повернення пудингу. Паралелізм із певним наростанням простежується в композиції третьої частини, в якій розповідається про чергову спробу злодіїв вкрасти пудинг, повернути який товаришам допомагає пес Бен. У всіх частинах винахідливість і кмітливість Білла, Сема й Баніпа виявляється сильнішою за злодійську, тому товариші щоразу повертають собі свою улюблену страву.

В останній частині твору мова йде про пригоди друзів у місті Туралу (*Tooraloo*), де їх звинувачують у викраденні пудингу й проводять кульмінаційне судове засідання, що висміює усю австралійську судову систему. Під час процесу здійснюється справжній безлад, це дає змогу товаришам забрати пудинг і піти подальше від цього дивного міста. Оскільки книга підходить до свого завершення, герої вирішують терміново віднайти тихе місце і будують там будинок на дереві. У цьому австралійському раю друзі мають змогу цілодобово співати, танцювати, відпочивати й ласувати своїм пудингом.

Кожен «шматок» казки, оповідаючи про незвичайні пригоди власників пудингу, має

епіфоричну композицію – завершується бадьорою піснею одного з героїв твору або всіх разом (гімн Шляхетного товариства *The Puddin'-Owners' Anthem*, вечірня пісня власників пудингу *The Puddin'-Owners' Evensong*, пісня-запрошення пса Бена до товариства та балада *The Salt Junk Sarah*), які звеличують процес поїдання пудингу й інших страв, їхню дружбу та спокійне життя у власній домівці.

Усі вищезазначені події є сюжетними блоками казки, що формують композиційно-сюжетну організацію твору. Їх об'єднує наскрізний мотив нескінченного джерела їжі, композиційні прийоми антитези, градації, паралелізму й такі стійкі елементи казки, як персонажі, наділені статичними (якісними) і динамічними (функціональними) ознаками.

Кожен із героїв твору змальований автором як носій окремих рис, властивих австралійським жителям, які, водночас, не суперечать належності героя до того чи іншого класу тварин, що населяють континент. Про це говорить і прийом антономазії, який автор використав у виборі імен персонажів. Зокрема, прізвище коали Баніпа *Bluegum* є назвою евкаліптового дерева, яким полюбують ласувати сумчасті ведмеді. У моряка Білла прізвище *Barnacle*, воно має декілька значень: «морські ракоподібні», «докучлива людина», «закрутка», «кляп». І, хоча в російському перекладі для передачі імені героя використане останнє значення, всі інші відповідають професії героя та його рисам характеру. Що ж стосується пінгвіна Сема з прізвищем *Sawnoff*, то значення лексеми «відпиляний, низькорослий» є описовим стосовно зовнішності героя.

У казці персонажі поєднують у собі типові антропоморфні, а також національні характеристики. Зокрема, головний персонаж казки Баніп Блугам – добрий, трішки гладкуватий сумчастий ведмідь-коала: *a fine, round, splendid fellow Bunyip Bluegum* [21, с. 1]; *Bunyip Bluegum was a tidy bear* [21, с. 1]. Як відомо, коали мешкають виключно на австралійському континенті й характеризуються великою любов'ю до сну та ласування евкаліптовими деревами, завдяки чому вони користуються великою популярністю серед дітей і дорослих Австралії [11]. Цей факт пояснює вибір автора саме коали в якості одного з головних героїв твору.

Більш того, Баніп наділений характерними рисами, які високо цінуються австралійцями, а саме: вихованість, ввічливість, освіченість і говірливість: *being kept busy raising his hat,*

and passing the time of day with people on the road, for he was a very well-bred young fellow, polite in his manners, graceful in his attitudes, and able to converse on a great variety of subjects, having read all the best Australian poets [21, с. 3]. Аби наголосити на численних позитивних характеристиках героя і висловити схвальне ставлення до них, автор використовує такі засоби виразності, як асиндетон і перерахування атрибутивних зворотів.

У тексті твору також неодноразово акцентується увага на гарному володінні героєм риторикою: *Bunyip Bluegum was forced to exert his finest oratory to inspire them to another frame of mind* [21, с. 21]; *Bunyip Bluegum expressed his indignation in a fine burst of oratory* [21, с. 44]. Ця навичка часто стає в пригоді персонажу у випадках, коли потрібно підбадьорити друзів, виразити своє нетерпіння, переконати інших у своїй правоті.

Оскільки Австралію з усіх боків омивають два океани і єдиним шляхом сполучення з іншими континентами є мореплавство, не дивно, що одним із головних героїв є моряк, Білл Барнакл. Його зовнішність є типовою для цієї професії: *Bill was a small man with a large hat, a beard half as large as his hat, and feet half as large as his beard* [21, с. 4]. Величезний капелюх, довга борода й великі ступні – стереотипні характеристики, якими були наділені тогочасні моряки. Також Білл має дуже гучний голос (*And without more ado, Bill, who had one of those beef-and-thunder voices, roared out*) описаний у творі складним епітетом *beef-and-thunder*. Така манера говоріння притаманна не лише цьому конкретному персонажу, а багатьом морякам, які повинні завжди голосно й впевнено виголошувати команди.

Більш того люди цієї професії часто мають специфічну вимову, користуються жаргоном чи сленгом. Це ж можна сказати і про Білла Барнакла: *“What d’yer mean, playin’ such bung foodlin’ tricks on amanat breakfast?”, roared Bill* [21, с. 14]; *and any fellers in pot hats sayin’ it’s a stolen Puddin’ is scoundrels of the deepest dye* [21, с. 44]; *said Bill. “That was only a mere rusedeguerre, as they say in the noosepapers.”* [21, с. 57]. Для зображення його вимови автор використовує розмовну лексику, неологізми, запозичення й оказіональні графони.

Красномовно змальований і третій головний герой твору, пінгвін Сем Сонофф. Одним із ареалів проживання пінгвінів є південна частина Австралії. Вони мають короткі задні кінцівки та великі перетинчасті

ступні, на яких пересуваються, тримаючи своє видовжене тіло у вертикальному положенні [17]. Таким чином, зовнішність персонажа казки відповідає типовій зовнішності пінгвіна. Автор описує Сема у художньому тексті за допомогою метонімії та гіперболи: *Sam Sawnoff's feet were sitting down and his body was standing up, because his feet were so short and his body so long that he had to do both together* [21, с. 4].

Важливою деталлю є те, що всі герої казки, а особливо Баніп, Білл і Сем, полюбують їсти. Ця характеристика стає головною для героїв і є рушійною силою сюжету. Бажання володіти чарівним пудингом штовхає позитивних і негативних персонажів на численні спроби його викрадення. Так, ще на перших сторінках казки говориться про гіпертрофоване прагнення головних героїв ласувати нескінченним пудингом: *...said Bunyip, seating himself. "There's nothing I enjoy more than a good go in at steak-and-kidney pudding in the open air."* *"Well said," remarked Sam Sawnoff, patting him in the back. "Hearty eaters are always welcome."* [21, с. 5]; *"Aha," said Bill Barnacle, cutting up slices of the Puddin', "this is what I call grand. Here we are, after a splendid night's sleep on dry leaves, havin' a smokin' hot slice of steak-and-kidney for breakfast round the camp fire. What could be more delightful?"* [21, с. 13]. Дії зображених у творі персонажів мотивовані саме любов'ю до їжі. Збиратися в пабах аби повечеряти й поспілкуватися з друзями та влаштувати барбекю на вихідних і у свята – це характерна риса австралійських поціновувачів смачної їжі.

Таким чином, наскрізним мотивом казки Нормана Лідсея є мотив їжі, що ніколи не закінчується. Це видно і з заголовка твору, і з його змісту. Так, саме голод спонукає Баніпа звернутися до Білла й Сема, які смачно обідають біля дороги: *I have everything I require, except food; but without food everything is rather less than nothing.* [21, с. 3]; *...he came round a bend in the road, and discovered two people in the very act of having lunch. These people were none other than Bill Barnacle, the sailor, and his friend, Sam Sawnoff, the penguin bold. <...> They had a pudding in a basin, and the smell that arose from it was so delightful that Bunyip Bluegum was quite unable to pass on.* [21, с. 4]. Засобами вираження мотиву постають повтори лексеми *food* «їжа» та використання номінативних одиниць, що мають синонімічне значення (*lunch, pudding*). Із їх допомогою автор звертає нашу увагу на над-

звичайну важливість їжі для героя, що підтверджується описом ефекту, який мав аромат пудингу на Баніпа.

Більш того, їжа повсякчас для героїв твору постає чимось прекрасним. Зокрема, у другій частині казки автор використовує стилістичний прийом порівняння ранку з ароматом горохового супу: *...six o'clock, which is the best part of the day, because the world has just had his face washed, and the air smells like Pears' soap* [21, с. 13]. І, звичайно ж, герой твору, що дав назву книзі – пудинг Альберт, є тим самим нескінченним джерелом їжі, яке оспівується в казках різних народів: *"This is a very rare Puddin'."* *"It's a cut-an'-come-again Puddin'," said Sam. "It's a Christmas steak and apple-dumpling Puddin'" <...> "It's a Magic Puddin'."* [21, с. 5]. Незвичність пудингу розкривається за допомогою паралельних конструкцій і епітетів: *magic, very rare, Christmas steak and apple-dumpling, cut-an'-come-again*. Останні два приклади постають також і засобами вираження мотиву їжі в творі.

У казці Нормана Лідсея мотив джерела нескінченної їжі реалізується дещо специфічно. Зазвичай творець джерела нескінченної їжі сам гине від цього предмету й не доносить його до людей, а ті, хто наважився вкрасти цей об'єкт, теж страждають від нього [18, с. 252]. Так стається і з кухарем Карріенд-Райс, який приготував пудинг. Через свою обжерливість він стає таким овальним, що скочується з айсбергу в холодний океан: *In the middle of pushin' an' shovin' about, He – MUST HAVE FELL OFF THE ICE* [21, с. 7]. Проте падає він з льоду не через випадковість – за словами пудингу, теперішні його власники допомогли кухареві впасти: *it's my belief that in he hadn't been so round you'd have never rolled him off the iceberg* [21, с. 7]; *he may have got a bit of a shove, for the ice bein' slippy, and us bein' justly enraged, and him bein' as round as a barrel, he may, as I said, have been too fat to save himself from rollin' off the iceberg* [21, с. 7]; *... Bill Barnacle collared me off Curry and Rice after rollin' him off the iceberg* [21, с. 53]. Автор використовує стилістичний прийом порівняння *as round as a barrel*, вирази *so round* та *too fat*, аби наголосити на його завеликій фігурі, яка й стала причиною трагічної долі, описаної чотириразовим повтором виразу *to roll off the iceberg* у різних часових формах.

Що ж до головних героїв твору, які присвоїли собі Альберта, то їх оминула доля кухаря. Проте друзі не мають спокою через постійні спроби злодіїв вкрасти їхне

багатство. Захищати пудинг від крадіїв стає основною функцією персонажів і рушійною силою сюжету. Лише рішення осісти в тихому місці, у будинку на дереві, куди не зможуть дістатися лиходії, приносить товаришам певний спокій: *Let us, then, remove to some safe, secluded spot and settle down to a life of gaiety, dance and song, where no puddin'-thief will dare to show a sacrilegious head. Let us, in fact, build a house in a tree. For, mark the advantages of such a habitation* [21, с. 56]. Отже, через втілення мотиву нескінченної їжі у творі описується австралійський рай і зображуються основні цінності австралійців – мати змогу спілкуватися з близькими людьми, веселитися та жити собі в задоволення.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, у казці Нормана Ліндсея «The Magic Pudding» композиційно-сюжетна організація твору містить у собі сюжетні блоки, об'єднані мотивом джерела нескінченної їжі, системою етноспецифічних персонажів твору та такими композиційними прийомами, як паралелізм, антитеза, градація. Казка поділена на чотири частини, кожна з яких містить описи спроб злодіїв вкрасти у головних героїв пудинг, щасливе повернення його до власників, святкування з цього приводу поїданням пудингу та співом пісень. За допомогою реалізації мотиву нескінченної їжі, зображення національних персонажів, мешканців території *Bush*, та реалій австралійського життя, трансформованих у творі, розкривається етнокультурна специфіка казки й змальовується бажання австралійців жити у спокійному місці, насолоджуючись відпочинком, піснями, танцями та смачною їжею.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Анищенко Г.А. Литературный справочник: учеб. пособ. Москва: ФОРУМ, 2012. 176 с.
2. Бенфей Т. Краткая литературная энциклопедия / гл. ред. А.А. Сурков. Москва: Советская энциклопедия, 1962–1978. URL: <http://feb-web.ru/feb/kle/kle-abc/ke1/ke1-5483.htm>.
3. Буслаев Ф.И. Исторические очерки русской народной словесности и искусства. 1861. Том 1. Русская народная поэзия. URL: <https://www.tvreparhia.ru/biblioteka-2/b/3466-buslaev-f-i/30020-buslaev-f-i-istoricheskie-ocherki-russkoj-narodnoj-slovesnosti-i-iskusstva-tom-1-russkaya-narodnaya-poziya-1861>.
4. Веселовский А.Н. Историческая поэтика. Ленинград: Художественная литература, 1940. С. 493–596. URL: <http://www.twirpx.com/file/247477/>
5. Веселовский А.Н. Поэтика сюжетов: Собрание сочинений. Т. 1. Поэтика Отд-ния Рус. яз. и словесности Имп. Акад. Наук. СПб.: Тип. Имп. Акад. Наук, 1913. 622 с. URL: <http://relig-library.pstu.ru/modules.php?name=987>
6. Воробьева О.П., Мороховский А.Н., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. Стилистика текста. Стилистика английского языка. К.: Вища шк., 1991. С. 201–234.
7. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури: підручник. К.: Либідь, 2005. 488 с.
8. Гримм, братья. Собрание починений в двух томах. URL: <http://www.etextlib.ru/Book/Details/42851>.
9. Гуллакян С.А. Указатель мотивов как инструмент изучения сказок. Научные доклады высшей школы. Серия: «Филологические науки». 1980. №3. С. 61–65.
10. Жирмунский В.М. Эпическое творчество славянских народов и проблемы сравнительного изучения эпоса. URL: <http://ruthenia.ru/folklore/zhirmunsky1.htm>
11. Коала, или сумчатый медведь [Электронный ресурс] // Энциклопедия животных, 2011-2017. – Режим доступа: <http://www.animalsglobe.ru/koala-ili-sumchatiy-medved>.
12. Литературный энциклопедический словарь / под ред. В.М. Кожевникова, П.А. Николаева. Редкол.: Л.Г. Андреев, Н.И. Балашов, А.Г. Бочаров и др. Москва: Сов. энциклопедия, 1987. 752 с.
13. Лановик М.Б., Лановик З.Б. Українська усна народна творчість навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2006. 591 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-4110.html>.
14. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.– Чернівці:Золоті литаври, 2001. 636 с.
15. Липовецький М. Поетика літературної казки. Свердловськ, 1992. С. 6, 38.
16. Мюллер М. Сравнительная мифология. 1856. URL: <http://stud24.ru/philosophy/mmjullersravnitelnayamifologiya1856/111934329445-page1.html>.
17. Пінгвіни. Тваринний світ, 2014. URL: <http://ogivotnich.ru/ptahi/pyngvyni.html>.
18. Пропп В.Я. Исторические корни волшебной сказки. URL: https://royallib.com/book/propp_vladimir/istoricheskie_korni_volshebnoy_skazki.html.
19. Пропп В.Я. Морфология «волшебной» сказки. URL: http://www.lib.ru/CULTURE/PROPP/morfologia.txt_with-big-pictures.html.
20. Солодова Е.С. Лингвокогнитивные характеристики композиции текста английских сказок Дж.К. Роулинга: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Харьков, 2008. 204 с.
21. Lindsay N. The Magic Pudding. URL: http://pdfbooks.co.za/library/NORMAN_LINDSAYTHE_MAGIC_PUDDING.pdf
22. Smith B. Lindsay, Norman Alfred (1879–1969). Australian Dictionary of Biography. 1986. Vol. 10. URL: <http://adb.anu.edu.au/biography/lindsay-norman-alfred-7757>.